

SOC416 – Kvalitativní interview a biografické techniky

Ondřej Kopecký 55052

55052@mail.muni.cz

Terénní poznámky k interview s prodejci Nového prostoru, v Brně 20.5.2005.

Kontakt na komunikační partnery byl získán v brněnské kanceláři a výdejně Nového prostoru, kde nám vedoucí brněnské pobočky ochotně poskytla seznam prodejců i s jejich místy prodeje, čímž byl zároveň tento „cvičný“ výzkum schválen.

Kontaktní osobou se stal pan Zdeněk, kterého však nebylo lehké dostihnout na jeho prodejním místě, neboť se střídal se svou družkou (paní Zdenou), která prodávala NP na jiném místě.

Proto jsem pana Zdenka „vyzvedl“ přímo v kanceláři NP, neboť nebylo jisté, které prodejní místo zvolí. Též povětrnostní podmínky rozhovoru vyjimečně přály: přšelo, prodej a možný ušlý zisk byl tedy znemožněn.

Mimo diktafon probíhala první část rozhovoru, kdy pan Zdenek spolu s dalšími prodejci, konzumovali ve výdejně ranní kávu. V této části jsem se dozvěděl základní informace, kdy komunikační partner velmi ochotně vyprávěl svůj životní příběh a situaci v Novém prostoru. Tato část interview je bohužel bez záznamu, neboť probíhala cestou k místu uskutečnění rozhovoru.

Panem Zdenkem byl pak navržen podnik rychlého občerstvení, kdy bylo možno provést rozhovor, který nebyl příliš vzdálen od místa prodeje NP. Sám aktivně spolupracoval a souhlasil se všemi formami zveřejnění jeho výpovědi. S panem Zdenkem šla i jeho družka paní Zdena, které nebylo dobře a měla se po chvíli od nás odpojit a rozhovoru se nezúčastnit. Vlivem výše zmíněných povětrnostních podmínek tak však neučinila, a zprvu pasivně, posléze i aktivně se účastnila rozhovoru.

Pan Zdenek byl velmi komunikativní a velmi mu záleželo na prezentaci jeho názorů i celkové situace prodejců NP tak, že neváhal aktivně do rozhovoru zapojit i dalšího prodejce (pana Jaroslava).

V této snaze bych viděl určité nebezpečí stylizace. Tato snaha vypovědět všechno „pravdivě a barvitě“ byla nevědomky zdokumentována v momentě, kdy jsem se vzdálil a diktafon nahrával dál.

Rozhovor byl poněkud komplikován touto snahou o výpověď (pan Zdenek přebíral roli moderátora) a navíc složitou jazykovou konstrukcí výpovědi. Z tohoto pohledu hodnotím záporně svou úlohu, kdy jsem víceméně nechal plynout rozhovor bez větších snah o pokrytí všech relevantních témat. V přítomnosti dalších dvou lidí (i když, nebo právě proto, že se jednalo o zainteresované) nebylo možno se dotknout závažných a citlivých témat.

Interview s prodejcem Nového prostoru panem Zdenkem, paní Zdenou a posléze s panem Jaroslavem. Brno 20.5.2005

Vysvětlivky:

OK: Ondřej Kopecký

Zde: pan Zdenek

Zda: paní Zdena

Jar: pan Jaroslava

OK: ...mě by třeba zajímalo, jak jste se dostal k Novému prostoru

Zde: jak jsem se dostal?

Už nějakou tu částku jsem vám říkal, jo že tady kolega prodával a že prostě mě do toho zatáh, taky jo, já zrovna sháněl práci, a já jsem před tím dělal na tom Ostravsku, to už sem vám taky říkal něco, no tak jsem říkal, že pojedou přes Brno do Ostravy, a že sem tady už prostě pátý rok, jo, takže že prostě nevím dál jak to bude ...

ale myslím si, že jsem to udělal dobře, sice nervy, jo denně, nedá se říct jednou za měsíc, ale dá se říct denně protože každý člověk, kdo to prodává, někdo z nás je silnější, někdo slabší, že prodává třeba jenom dva dny a už končí, já můžu jako zaklepat (*klepe do umakartového stolu*), že prostě vydržel jsem už čtvrtý rok a doufám, že vydržím další čtyři roky (*smích*) možná že z toho buď úplně zešílím, jo, protože jak jsem říkal ty nervy jsou denně, jo, anebo, anebo zůstanu takový, jaký jsem dneska ...ale nevadí jo i když říkáme, že zdraví je ze všeho nejdůležitější, že peníze není všechno, jo, ale nemůžem říci, že dělám práci, kterou nemám dělat, že? no, že práci kterou mám dělat a já si myslím, že tu možnost prostě má každý z nás..

jo a že to jako ze všech lidí který nemaj práci že je prostě nejrozumnější jít a prodávat, než aby šel do tam a říct někomu: „nemáte náhodou drobáky?“

OK: jasný, hm

Zde: asi takhle náč, no...

OK: a jak to vidíte u ostatních prodejců, myslíte si, že začnou prodávat a pak si seženou práci?

Zde: ...takhle, já vám to řeknu, tak zas opět... jsou určití lidi který by opravdu by byly strašně rádi, kdyby tu práci měli... kdyby tam třeba přišel a řek by ano můžete nastoupit tehda a tehda, věřím tomu, že by se ten člověk i rozbrečel, protože každý člověk, který trochu přemejšlí jo by si měl uvědomit, že, že není výdělek jako výdělek, já si myslím, že je vždycky rozumnější brát třeba jednou za měsíc, třeba deset tisíc, než aby sem bral tady padesát korun denně, tak jak už se to stalo, že jsme tady od rána do večera stáli za padesát korun, to sem vám i říkal, kdyby se vode mě někdo zeptal ze zvědavosti jo kolik jsem prodal od rána do večera, když mu řeknu já nevím, třeba vosum čísel, vnebo pět, což už se to stalo, několikrát, tak jak vám může říct moje paní, jo tak ten člověk si určitě si bude myslet, vo mě, že sem blázen, že patřím do Černovic...

jo, asi takhle nák... Jardo (*volá na prodejce sedícího u vedlejšího stolu*) dej mi cigaretu jednu

OK: *vezmě si ode mě...*

Zde: ne, ne já mám ubaleno, já si chci ke kávě.... dumku jako

OK: *já jsem si odvykl kouřit normální cigarety (vytahují balíček tabáku „lepší“ značky)*

Zde: nó teďkon jak jsem vám to říkal, půjdu na tu brigádu, v sobotu a trošku si jako pomůžu, trošku jako líp si pomůžu

OK: *máte třeba někoho v okolí kdo normálně nebydlí, jen co vydělá dá na tu ubytovnu?*

Zde: počkejte kdo jako mu dá

OK: *jako že to si výdělkem z časopisu zaplatí ubytovnu*

Zde: ano, to máme zas opět, je nás přes dvacet prodejců, určití lidi, neznám je všechny, jo, a ty co znám tak, tak bydlejí, jo bydlejí, z toho si dva platí a ten zbytek taky, že, si musí koupit, ať je to jídlo, cokoliv, něco si koupit...

jenomže, jenom co se týče těch, o životě tak opravdu máme strpezlivost, máme strpezlivost, protože my neznáme vopravdu nic jinýho jenom si stoupnem do večera prodávat, jo, a dyž nám něco opravdu zbyde, třeba já nevím, dvacet korun tak, ten člověk si de do tý hospody a dá si to pivo, takže nezná nic jinýho, než stát a jít do tý hospody

OK: *on je to takový koloběh*

Zde: no, no, no, takový koloběh

OK: *jak si má pak člověk shánět práci...*

Zde: no, jistě já taky kolikrát jsem si říkal du se podívat tam jako mi paní říká: běž se podívat tam a tam, a uvidíš, zkus to, no a pak jsem jí říkal dneska tam neskočíme, peníze nejsou, zítra je taky den,

prostě, nechci to vzdát, nechci to vzdát, protože když odejdu, když odejdu z toho prodeje, tak už můžu očekávat, spíš, že nebudu mít ani korunu... no, takže to je opravdu,

to je koloběh, je furt...

OK: *hm, hm, ty stálý zákazníci vás nenajdou na místě...*

Zde: asi takhle nějak... prostě se člověk bojí odejít z toho placu, no, já kolikrát jsem jí říkal, Zdeni, dneska to pude, dneska se prodá, jenže ona mi řekne: ty mluvíš tak (*napodobuje hlas své družky*) jako kdyby bralo jednou za měsíc... a celý Brno, tady se berou každý den peníze, podpory berou, důchody berou každá den, no začla mi tohle to, prostě... snažím ji prostě trochu uklidňovat, jo, jenomže, mě to potom připadá, že když to budu opakovat dvakrát, třikrát, že z ní dělám třeba blázna... asi takhle nějak...

OK: *Jde rozlišit lidi co si od vás kupují ty časopisy? Říkal jste, že lidi berou podpory, myslíte že si někdo koupí ten časopis co je na podpoře?*

Zde: no, jsem rád, že jste se na tohleto vzpomněl, jo, můžu vám říci, že většina si lidi kupuje, který nemaj peníze, jo, stalo se mi taky jednou, jednou, já nevím nemůžu si pamatovat kolikrát, taky se mi stalo, že jedna paní známá, přišla a řekla mi (*imituje hlas starší paní*): „ji nemám peníze abych si od vás ten časopis koupila“ povídám: „paničko vezmě si klidně ten časopis, když si na vzpomenete, a já, když budete okolo, tak mi to dáte, když si nevzpomenete, tak se nic nestane, usměju se na ni, jo, vona taky, a no a vona bude třeba brát za tři dny, přijde pane Zdenku tady máte za časopis, a tuto máte, jo pro vás, říká, dobře paničko děkuji vám moc, takhle prostě s těma lidmama tak jak říkám to jsou starší lidi, sem tam studenti, mám jich dost, těch známých studentů, mám tady šudenta, s kterým teďkon máme jít si někam si sednout, pobavit se a tak, jsme tam právě pozvaní moje paní, já, jo, příští týden tam máme... protože on má svoje místo, tam budeme, pokecat a to, a jsou mezi nima i holky, jo, a co se týče, já jim osobně říkám kufříčkáři, jo,

OK: *hmm, kravata...*

Zde: kravatku a takhle, to prostě, jestli jsem zažil za tu dobu, dvakrát, nebo kolikrát, že přišel nějaký a dal mi třeba stovku jo, nestalo se mi nikdo, aby si přišel a koupil, aby si koupil časopis, to neexistuje, a von chodí vokolo vás, každý den, von mě zná, já ho znám, neveme si, ani nepomůže,

OK: *Takže na tom místě, kde ten prodejce stojí asi tak moc nezáleží? Já jsem si říkal, že výhodný místa jsou, kde jsou kanceláře, kde choděj ty kufříčkáři...*

Zde: voni jsou všude, hlavně v centru, jo tady potkám je opravdu dost, jo, vememe třeba například toho Lumíra, u toho, jak jste říkal, jo? vodněho si třeba koupějí, koupí třeba dva časáky, a von třeba za ty dva časáky dostane i pětikilo, a to z toho důvodu, že tam se zvěššina pohybují tady ty zpěváci, herci, jo, tak jako já jsem tam před tím taky stával a měl jsem tam dobrý, že jsem prodal třeba čtyři časopisy a měl jsem třeba i pět set korun za to,

OK: *Říkáte si třeba mezi sebou, když jste v kanceláři Nového prostoru, kdo za kolik prodával? Nebo tam třeba panuje, já nevím nějaká obava, že se bojíte, že by vám záviděli ... Jste dobří kamarádi tam? Vy za těch pět let jste znám ne?*

Zde: no stalo se mi to, že třeba ze závislosti jo nebo takhle jo, stalo se to...

jo asi tak nák jo

OK: *V kanceláři se bavili, že mají nějakou kapelu, hrajou na kytaru, ti co tam seděli u toho stolu, tak se mi zdálo, že možná vidáte i mimo tu kancelář, nebo máte...*

Zde: ne, mi nemáme nic takovýho, co bysme měli svoje, jako nový prostor, nemáme nic takovýho, ale je možnost, je možnost prostor zařídit místnost, kde můžeme se tam prostě setkávat, a můžeme se tam třeba, já nevím třeba, přijde

nějaká kapela, objednájí nějakou kapelu, zrovna před dvouma lety jo, tam byly asi čtyři kapely, jo, ale vynikající, já jsem prošel mezi vedoucí, to byla před tím nějaká Míša se jmenovala, mladá holka, studentka ale jo, já jsem s ní tancoval pomalu celou noc, ta byla mokrá zkrz na skrz a vopravdu nádherně hráli a tentokrát jsem byl taky v časopise vyfocený jako ze špěrkovnice, brána kolem mě a to bylo rozházený po celým stolu, jo, tam ty študenti hned jako to viděli, hnedka to brali, hnedka ten stůl byl prázdný, „a který to je, jé to je tam ten, tam, ten“ jo, adresy mi dávali kluci, až z Jihlavy byli, jedna mladá holka, mohlo jí být takových devatenáct let, tam byly čistě na študenty, mohlo jí být devatenáct let, a vona mi dala svoje mobilní číslo, dal mi adresu, normálně, a adresu bydliště, jo, a že můžu přijít kdykoliv, můžu zavolat, a kdykoliv můžu přijet, že mně pohostí,

OK: pěkný... nevyužil jste toho někdy?

Zde: á jsem nebyl, nebyl, to už jsem tenkrát Zdenku znal (*ukáže na svoji paní*), jo, takže jsem si nemohl dovolit, jo to jsem ani neřek, to slyší možná dneska poprvé, sem ani nejel, ani jsem jí neodepsal,

OK: no tak potěší to ne?

Zde: jistě to člověka potěší, jo, má radost, baví ho na tom světě jinak, než třeba, že se někdo v hospodě propil, to, to vás bví jenom chvíličku, do té doby, pokud sedíte v hospodě a ráno potom se vzpamatujete a říkáte: „já jsem utratil tolik peněz, ježíšmarjá, proč já jsem takovej blbec?“ a udělá to zas, a ví o tom jo von o tom ví, že druhý den už to není dobrý a přesto do té hospody leze, jo asi takhle...

neříkám, že si to pivo nedám, dám si ho, ale nikdy se mi nestalo, abych přehnal, jo! stalo se to! když sem trošku chytnul, pohádáme, každý se hádá, že, neznám člověka, který se jako nepohádá, že, buď je to ve velkém, nebo v malém, ale pohádají se, no tak ona pak jede domů, sedí doma, a já prostě co mám u sebe všechno prostě propiju, a vona už mojí povahu znal tak už dává pozor, jo, teďkon dává pozor když jí něco řeknu už je trošku opatrnější nikdy mi neřekne, jo....

peníze nikdy nemám u sebe, to mi nechá dva tři dvacký a starej se, cha cha cha, zařídila to dobře, a můžu jí poděkovat, vopravdu, nebejt jí, nebejt, jak by sem dneska vypadal za tu dobu, vopravdu pomohla mi dost... a ne že by poznala jenom vona, pozanali to, třeba Karlíku znáte dobře jste tam byl, pozanali tam lidi, ty co už neznej ty starší, že přece v něčem určitě jsme jiní, ale v dobrém jo, asi takhle nějak, a to poděkuji jenom jí,... že člověk, kterej je na ulici tak nemůže prostě, nemáte žádnou oporu, nemáte nic, jako člověk nezná nic jinýho, tak jak jsem vám několikrát říkal, než jenom tu hospodu a ten prodej, no a takhle si přijde na jiný myšlenky když má třeba někoho jo a ten už vás potom jo „ne takhle: takhle to bude..“ jo asi takhle tak už naskočí na jinejch myšlenkách jo a dokonce si myslím, že to bude lepší a lepší asi takhle, eště se to točí furt?

OK: no já doufám...

Zde: pak to zkusíme pustit jo?

OK: Bydlíte tady někde kousek centra? To musí být pro ostatní složité, kupovat si lístky na tramvaj, další výdaj...

Zde: takhle je nás přes dvacet prodejců, ale tak na devadesát procent z nás bydlíjí víc jako v centru jo a zbytek jako například já bydlím někde v Šlapanicích, jo, dá se říct taky, že z tolika početů prodejců bydlím vždy nejdál, já to mám asi deset, nebo kolik je to kilometrů, dvacet.

Zda: šestnáct ne?

OK: To musí být strašně nákladný, vím kolik člověk musí dát za ty byty...

Zde: podívejte nemá se o tom mluvit, ale já vám to klidně řeknu, my prodejci prostě jezdíme všichni na černo, jo a řeknu vám jakým způsobem, proč jezdíme všichni na černo, to se jeden prodejce na to přišel, když jim ukáže průkazku, že je prodejce... to je tahlecta (vytáhne na stůl svou průkazku prodejce NP) to jste určitě viděl, takhle to ukázal a řekne, třeba, například, my jedem prodávat časopis NP,

já prostě peníze nemám, ale tak aby nikdo neslyšel, protože lidi si toho všimnou jo, tak si vás zavolá ven a potom vás pustí, jo, a tak si to tak potichu, krásně můžete ukázat, a už právě tady ti šalináři co jezděj na tu kontrolu tak určitý lidi už znaj, jo, a najde se mezi nima, který přijde pokejve hlavou a jde pryč od vás, asi tahle nějak jo,...

a tahle prostě jezdíme, všichni, nikdo z nás není, aby si koupil jízdenku,

člověk musí zkusit všechno, to patří tak do života, že jo..

OK: Takže, když teďka přší, půjdete prodávat?

Zde: No puđu prodávat, až trošku to, puđu, nesmí moct přšet, protože lidi prostě nekupujou, si řekne, když jste kolem vás, tak si řekne, dneska nebudu, ale koupím si ho třeba zítra, ale vy jste bez peněz...

jo, vy jste prostě bez peněz, proto říkám, když nějaký vyřizování někde, tak to radši budu stát než abych něco vyřizoval jo, opravdu člověk riskuje, a když takhle přší, tak si řeknu, jdu si něco vyřídít jo,, protože vím, že i když tam budu stát tak neprodám nic, ale že člověk opravdu riskuje

OK: v čem riskuje? to jsem nepochopil...

Zde: no, riskuje, že když tam bude stát když je hezky no a nevydělá si, když jde pryč

OK: Kolik tak máte stálých zákazníků, takových těch, které znáte? Nevím, jestli se do dá vůbec odhadnout...

Zde: o, stálých zákazníků...

OK: dvacet třeba?

Zde: no, tak, to jsou stálý zákazníci, co jsem tady já, tak jsem tři, no a jinak, co teďka jsou tady ty nový, tak někteří z nich už je tam přes rok, že, že už je tam přes rok

OK: A kolik máte těch lidí co si u vás pravidelně kupujou, který už znáte?

Zde: no tak přes rok mám lidi, zákazníky, stálý, pak mám lidi přes dva roky, jo...

OK: A vy tam jste každý den, to už ty lidi musíte znát...

Zde: jistě, jistě

OK: když prochází do práce...

Zde: a taky někteří si, kteří si ještě třebas, taky se najde člověk mezi nima, který vopravdu ani to neznají

OK: koupí poprvé...

Zde: nó, koupí poprvé, třebas si nekoupí, třebas... ale musíte to potom říct: „zkuste to!, vychází to číslo každý týden zkuste to, možná že si to pak budete kupovat“

OK: *Myslíte si, že pomáhá takovéto vyvolávání?*

Zde: ne, není to s tím, vopravdu ne... není to s tím, jo, protože vim určitý lidi, který vyvolávají a prostě jim to nejde jo, ale tady jde vo něčem jinym, jo, to nejde vo typ člověka, jo, jako třeba máme tady člověka který si stoupne .. já vám to ukážu (*vstane mezi stoly a předvádí prodejce s časopisem před sebou vstupujícího do cesty chodcům*) ale to je prostě, já to mu říkám násilí, jo, a ty lidi už z dálky viděj že tam vyběhává s tím časopisem a to je, a začnou se s ním ještě hádat, a když mu to pak nejde, ještě potom se rozbřečí jo, a prostě ten prodej mu jde jo,

a když tam budu stát tak si říkám, buď ci lidi koupí, nebo si nekoupí, jo, záleží opravdu na typ člověka, pak máme taky další lidi kteří... máme všichni stejní, máme svojí plac a na tom place má každý stát jo a máme tady lidi který opravdu, další lidi jo, že prostě s tím časopisem dokážou chodit po celým centru,

OK: *Což asi nesmí že?*

Zde: ne, ne, hýbám lidi jo, nesmí to prostě dělat

OK: *Nedáte si ještě něco?*

Zde: ne, ne, ne děkuji, ne vopravdu...

já teď kon půjdu s ní na autobus a já začnu prodávat, protože bude chtít potom vode mně výsledek,

OK: *který bude muset večer předložit...*

(*smích pana Zdenka*)

Zde: ale líbí se mi, líbí se mi určitý věci a když jsem jí na druhou stánu říkal, Zdeni já jsem v tom hůř a hůř jo, ale, není to pravda... teď si vemte já už se už se znám, už jsme spolu dost dlouho, jak u koho, že, u někoho tři měsíce je dlouhá doba jo, a prostě už bych nedokázal bez ní bejt, asi takhle nějak, já se s ní pohádám, jo, ale uškodit jí nedokážu...

OK: *Když si to srovnáte, když jste spolu a před tím, když jste byl sám?*

Zde: To bylo úplně něco jiného. Když to srovnávám, jo, tak mě to vždycky vychází po tady ty stránce, ... a kdyby opravdu se stalo mezi mnou a jí, myslím si, že už by se to v životě... člověk by nešel nahoru, ale šel by zpátky dolů. Chodil by po hospodách a to je k ničemu.

OK: *Zažil jste, že si nějaký prodejce při prodávání našel nějakou práci?*

Zde: Měl jsem práci, dělal jsem asi tři měsíce, jsem totiž vyučeněj stolař truhlář. Dělal jsem tam, jenže oni zkrachovali, mají moje mobilní číslo, jako z agentury, čekám, že mi zavolají. Protože mi bylo řečeno, že až se všechno srovná, ty dluhy, jo, že to bude zas opět v provozu.

OK: *Do nějaké agentury jste nešel?*

Zde: Šel bych, ať je to jakákoliv. Šel bych, protože já dělat chci. Protože my, umím si představit, že vždycky rozumnější brát deset tisíc, to tam bylo přímo takhle, než abusem bral dva tisíce. Je to velký rozdíl. Šel bych. A jestli něco takového víte, tak prosím.

OK: *Bohužel, nejsem z toho Brna...*

Zde: A přesvědčím se, jestli je to pravda nebo ne.

Takhle opravdu si člověk říká, jo, že ten druhý nebo třetí si říká, blablalba, a fakta nikde nic, že jo? Ale takhle, když tu práci bude mít, ale jsou mezi náma lidi, jsou taková, že třeba má práci, dělá čtrnáct dní a von se vrátí zpátky k Prostoru. Protože už je prostě člověk odvyknutý na tu práci, jo, třebas mu to práce nevodí, jemu už začal vonět třebas já nevím ten prodej, prodá třebas já nevím půl roku a jde třeba někam jinam, do jiného města, a nebo jde třebas někam... a neprodává.

Člověk, který je zvyklý dělat, já jak jsem říkal, že jsem dělal na té šachtě, jo, já už mám třeba svoje léta

OK: *A dostáváte nějaký důchod? Pro ty horníky bývalé, dřív to bylo jakože dobře placená práce?*

Zde: Dostanu důchod, nárok na podporu mám, já se na ni těším,

OK: *Pobíráte nějaké dávky?*

Zde: Jsem na podpoře, právě platím podnájem, a žiju jen z toho, co si tady vydělám.

OK: *Takže to, co vyděláte těmi časopisy, to jde všechno na jídlo. Jak vycházíte?*

Zde: No, dá se... Dá se spíš říct, že vycházím teda, protože člověk potřebuje toho víc, jo potřebuje třeba to oblečení, nebo takhle jo. Takže nemáme to fakt jednoduchý.

OK: *Takže když jste na podpoře, tak musíte chodit, co měsíc...?*

Zde: Já chodím každý měsíc... se musím hlásit. Voni vám potom daj takovej lísteček, jo, voni vás potom tam pošlo tam, do, ohledně ty práci, tam přijdete a voni vám řeknou, že už je to obsazený, už je to plný. Kór, když přijde takovej člověk, jako jsem já. Vidí plet', padesát roků pryč, bohužel.

OK: *Myslíte, že ta plet' tam hraje velkou roli?*

Zde: Já myslím, že jo.

OK: *Cítíte to, když už stojíte na té ulici?*

Zde: Na ty ulici, já myslím, že jim to nic takovýho neříká. Když tak se přesvědčej z toho důvodu, že voni ty lidi si spíš říkají, podívej se na toho černýho, jak se snaží, vod rána do večera tady prodává, jo? Jak se snaží. Myslím, že nedělaj v tom žádný to, spíš to berou jinak, no.

Zda: Takovej je život.

OK: *A když jste tedy začínal, jel jste sem za kamarádem z Plzně, věděl jste, že budete prodávat Nový Prostor, nebo vás to tak napadlo?*

Zde: Ne, neměl jsem plán. Neměl jsem v plánu to prodávat, no, protože jsem jel přes Brno do ty Ostravy, jak tam mám

těch známejších, jsem tam byl třináct roku, jsem ho zrovna chytil na nádraží prodávat a prej zkus to prodávat taky a uvidíš...

OK: Jaký to bylo?

Zde: No katastrofa. Já jsem se normálně styděl, já jsem říkal Libore, buď u mě chvilku, a proč prej, já se stydím, dva tři dny, pak uvidíš, jak ti lidi budou dávat peníze, začne tě to bavit dokonce. A uvidíš, stůj. Tak on potom odešel a za hodinku se vrátil, tak co, jak ti to jde? Já jsem se na něj podíval, no neprodej jsem ještě ani jeden, prodáš něco, uvidíš. A prostě s takovýmhle chováním on mě prostě do toho dostal. Cha cha cha

OK: A teď prodáváte pět let...

Zde: No.

OK: Takže když jezdíte z těch Šlapanic, tak musíte vstávat docela brzo?

Zde: Tady jsem za dvacet minut. Asi za dvacet minut a chodím zvěššina pěšky. Z nádraží, protože když stojíte u nádraží, většina chodím pomaličku přes Minorickou, nahoru takhle, chodím pěšky.

OK: Takže to je vlastně normální práce, člověk jde každé den, musí si vzít ty časopisy, pravidelnost...

Zde: Říkám, záleží jak odváznost, na psychiku. To záleží na přístupu. A můžu říct, že že jsem zažil jednoho člověka, kterej byl dá se říci docela zdrav, docela byl vopravdu ten člověk zdravotně to pozná člověk podle chování a byl to nějaký zástupce nějaké firmy a říkal, že to zkusí, on to zkusil, on to prodával, prodal to asi dva dny a pak říkal, kterej byl předním jako... srab jo, a pak .. za tu dobu

Mladý muži nezlobte se na mně ale já už dále pokračovat nebudu, je to práce vopravdu, když to řeknu lidově, ještě dneska si to pamatuju: to je tak na palici... vod tý doby si takovýho člověka eště neseťkal na Novým prostoru, tam jsou lidi prostě, který přišli, který neznaj práci ani za komunisti, dá se říct, to pozná jo, různý lidi prostě, různý lidi, a taky která jsou schopní, který nepřišli z ulice, to je tady moje paní, jo,...

Zde: Jarko pojď taky něco říct, posad' se na chvilku (přichází promočený prodejce)

dej si tady pivo, vidíš, že mně to napadlo,

sedni si vedle toho pána, ty jsi starý prodejce..., pojď něco říct,

mě už bolí jazyk víš...

taky jsi prodejce ne?

povídej co je novýho ve světě...

Jar: co by bylo novýho ve světě, stojí to všecko za hovno...

to nemá cenu tam jít,

Zde: ale to se ti jenom zdá, ono to přestane,

to přestane, to přestane

Zda: to já nevím, jestli mám jet dom, nebo nemám

Zde: Zdeničko, já ti k tomu nemůžu říci nic, opravdu ne, já bych byl radši, kdybys jela...

reaguj co ti tady tady pán bude vykládat... ale čistou pravdu (na nového prodejce)

OK: Né, já nevykládám, já se jenom ptám...

Zda: Já už to dělám rok, jsem se do toho dostala tak nevinně, úplně já jsem dřív prodávala rohlíky v páрку tady, v Brně no,

OK: A ta prodejna zkrachovala, nebo jak jste...

Zda: Ne, nezkrachovala, já jsem byla... jsem neměla kam jít, a tak jsem šla tam, sem dělala taky chvíli u vietnamců, pak jsem šla tam...

OK: A je to lepší prodávat NP?

Zda: podle toho jak kdy...

OK: tak na lidi jste asi zvyklá, když jste prodávala,

Zda: no to jo, mně lidi nevdají, jo, jenže kolikrát když člověk stojí delší dobu, a řekne te si, vlastně stojím tady za nic, nikdo si nic nekupuje tak to je strašně na nervy...

OK: zas na druhou stranu nemáte nad sebou šéfa..

Zda: no, člověk je svým pánem...

OK: Co se stane, když skončí týden a NP se neprodá? Vrábí vám něco v kanceláři ?

Zda: musí se to prodat, když se to nedoprodá, tak se musí ještě příští týden, do tý doby, než se prodá, přece si to nenecháme doma, nebude s tím tapetovat...

Jar: to ještě před dvěma, nebo třema rokama, než byl novej systém, tedlecten, nesmělo zbejt člověku dvacet čísel, ale do těch deseti čísel, tak to vyměnili, když to zbylo, jako v pondělí eště, nesmělo jich zbejt dvacet,

Zde: to bylo určený takhle, bylo určený pět čísel, když vám jich zbylo osum, tak jenom pět,

a dneska už prostě udělali tak, že zjistili, že přicházejí o peníze, no tak už neexistuje, aby se to dělalo takhle, ale musí se to prostě prodat, když to prodáte za čtrnáct, nebo za měsíc, bohužel oni s tím nic už prostě neudělají...

tak Jardo vyprávěj, starý prodejce...

OK: Jak jste se k tomu dostal?

Jar: no takhle, já mám ze soudu eště srážku, eště, ze soudu eště, protože já jsem byl tenkrát zavřenej v devadesátým třetím roce...

Zda: tak si tak přividšlává ne, Jari?

OK: Takže berete k tomu ještě dávky, aby jste vyžil?

Jar: Beru, no, invalidní důchod no, mi ještě strhávají z důchodu dvanáct stovek, asi jedenáct set osumsdesát tři...

OK: Kolik Vám pak zbuđe, jestli se můžu zeptat?

Jar: No moc ne, tak na to bydlení...

Zda: Jareček je dobrej v tom prodeji... my neprodáme třeba celej den, a on prodá... vždycy prodá, a my tam stojíme

jak trdla třeba...

OK: hm každý má asi jiný způsob... A kolik toho prodáte?

Jar: jak se to vezme no, když je dobrej den, tak třeba pětadvacet...

OK: A kde stojíte?

Jar: Na české, když je dobrej den třeba pětadvacet...

OK: A kdo si to od vás kupuje? Pan Zdenek třeba říkal, že lidi s kravatou moc ne...

Jar: Ne kdepak, třeba vždycky projde, a nechci, já bych řek, že kupují ty lidi, středních nižších vrstev,

Zda: Někdo by si řekl, že budou kupovat ty bohatší že? když je to za třicet korun, ale není to pravda...

Zde: A teď si vezte jo, budem si teďka vybírat lidi jo, můžem si vybírat lidi?

OK: Jo, určitě.

Zde: Není jenom, nejsou jenom ty lidi co nosí jenom ty kravaty, ale máme taky takový ty určitý mezi nima, který třeba Ukrajinci, rusy, jo, cigány, tak si to představte, oni umí česky, uměj, oni kdyby chtěli tak nám pomůžou, tady jde prostě o tu pomoc, o to pochopení že vidí nás od rána do večera nás tam stál ať mi neřekne, že nemá ani korunu, kdyby každý dvacátý třicátý dal třeba tu korunu, tak člověk si řekne aspoň máme to dýžko...,

takže si vezte celkově, že tady lidi kupují opravdu jenom ty střední vrstvy, jak to tady vkládal kolega pan Šťastný... a babičky, většina babiček po šedesáti letech a lidi který chodí třeba z kostela, jinak nemá opravdu nikdo o nás zájem, nemám, jak tam říkala moje paní, že tady ty bohatí lidi jsme si říkali budou kupovat, bohužel...

... (venku se rozpršelo)

OK: Co by jste dělali, kdyby přšelo celý den?

Zda: byli by jsme bez peněz, jeli by sme dom,

Jar: Můžu eště něco podotknout?

Copak když máme ještě ubytování zaplacený, když takhle přší, že si můžem odpočnou třeba na baráku, ale horší to maj ty lidi který platěj Ostrakovy každý den sto pět korun, nebo kolik... ty to maj horší...

Zde: taky jsou určitý lidi mezi námi, protože oni nedostávají podporu, oni si nemůžou dovolit, nemůžou si na celý měsíc zaplatit, protože nemají podporu, to si akorát může dovolit jen člověk který bere, že zaplatím celý měsíc... takový který nemá tu podporu, si musí zaplatit ubytovnu, platit denně...

OK: Jak to, že nebere podporu?

Zde: Nemají zájem, nemají prostě zájem... to je o tom, že to jsou lidi, nevím, jak se těm lidem říká...

ví o tom, že mu to pomůže, ale přes to nemá zájem, nevím jak se těm lidem říká...

OK: A proč si myslíte, že nemají zájem o tu podporu?

Zde: Oni mají zájem, já znám taky člověk, jeden případ jednoho člověka, nehci jmenovat, prostě nepatří do prostoru, on kdyby byl ten člověk sám deset let, kdyby prodával deset let, tak deset let nemá občanku, dneska aspoň i má už občanku, jo, tak si prostě vezte, to jsou lidi neschopný, no já už nevím jak jim říkat...

Zda: Neschopný si to vyřídit, no tak co...

OK: A oni říkají kdo za to může? Nebo vědí, že si zato můžou sami?

Zde: Já si myslím, že věděj vo tom, to je právě to důležitý, že asi věděj, jo, ale nemají zájem,

OK: A třeba vy když prodáváte NP, nemáte zaměstnání, dá se položit otázka: kdo za to může?

Zde: dá se, dá se...

OK: Mně by to zrovna zajímalo, protože znám totiž lidi, co prostě nadávají, že tady není práce, nezaměstnanost, a nedělají pro to nic, chodí jen pro podporu, a to jsou moji vrstevníci, jsou mladí, mají zdravé ruce...

Zde: ...ano, ta možnost tu je, tady opravdu záleží na schopnosti člověka, právě že o tom vím, ale to co řekne, kdyby to splnil, věřím, že by se ten člověk i změnil k lepšímu, ne k horšímu, lae k lepšímu, je to tak?

vy se taky snažíte, je jenom o tom chtít... je to tak?

OK: Určitě..

Zde: No, a když nebudete chtít, tak se nevyučíte, budete chodit támhle po ulici a: nemáte náhodou drobaký?

Já myslím, že o tom ví jo, že prostě má si něco vyřizovat a když si to vyřítí o tom taky musí vědět, že když si tohleco všechno vyřídí, že bude žít líp, ale nedokážou to splnit, to co řeknou

OK: A říkají že za to můžou ostatní...

Zde: ne, ne, nemůže říct

OK: Ale nesetkal jste se s někým takovým?

Zde: ne, takovým jsem se ještě nesetkal, aby dával vinu někomu jinýmu, já si myslím, že schopný je na to dost, jak psychicky, tak duševně, že o tom ví...

OK: Třeba ti vaši známí z Ostravy, když jsou nezaměstnaní, není tam práce?

Zde: Takhle, moji známí, já vám to řeknu upřímně, já jsem s nima neviděl od roku 91, jsem byl propuštěn a zdržoval jsem tam ještě rok, a od dvaadvadesátého jsem se s nima neviděl, setkal jsem se jenom s jedním, jak jsem vám říkal, to že prodávám, můžu poděkovat jemu, jinak s ostatníma jsem se ještě neviděl, nevím, ale za ten rok co jsem tam byl, co jsme byli stejně propuštění, tak určitý lidi chodili za práci...

ale prozradit jednu věc, možná že to i z knížky znáte, protože takový lidi prostě se vo nich píše i v knížkách, takový člověk prostě nezná nic jinýho, akorát havířštinu, máme třeba lidi který vod učení do šedesáti let, ten nezná jinou práci, ale přes to jo, je mu už opravdu tomu člověkovu, nejde o ty peníze ale o tu zvyk, jo že tam fárá, a to je krásná věc, já jsem to zažil, já vám to můžu klidně říci že to je krásná věc, znám lidi který se toho boje, že se to tam bortí, ale to není pravda, jak už jste dole, jako kdyby jste byl na povrchu, vám vůbec nepřipadá vůbec nic takovýho že jste dole někde, třeba tři kilometry, a to jde normálně vo zvyk...

...můžu vám říct, že jsem viděl lidi jak normálně brečely jak malý děcka, já když jsem viděl jak von brečí říkám: proč

brecíš?

co bud' prej dělat, co budu prej dělat...

Jar: Ale co by se tak mělo říct, jsou ty černý prodejci...

Zde: To sem nepatří Jardo...

OK: Mně spíš zajímá jak žijete, jak vyžijete s tím co máte, jak vidíte lidi co si u vás kupují, jak si myslíte, že oni vidí vás, co si o vás myslí...

Zde: Vám říkám, lidi který jsou už mezi náma, prodávám třeba já už několik let, dá se říci, že nás už celý Brno...

Vemte například mne, já jsem prodával na podporu, jsou určitý lidi co na podporu chodějí prodávat, do práce chodějí, teď jsem na České tam chodějí všichni i z těch sídlišť, a z vesnice, to je prostě hlavní centr v Brně, takže říkám, že mne zná už celý Brno a když jdu třeba takhle po městě, tak už třeba z dálky mně zdraví: dobrý den, dobrý den, taky už každý věděj, že už mám ženskou...

OK: Takže si myslíte, že mají lidi o vás lepší mínění, než třeba o těch co jenom žebrají?

Zde: Přesně tak, je znají taky jinak a nás znají taky jinak, a věřím pevně tomu, že takový určitě nebudou zdravít, takový, který žebrají, určitě nepůjde kolem něho a neřekne: dobrý den jaksi žebérate? kolik jste si vydělal?... neexistuje, spíš utečou od takovýho člověka, ale nás když potkávají tak nás zdravějí...

OK: Já si skočím taky na záchod... klíček od záchodu? ...

Zde: je otevřeno, takže tam nemusíte chodit, pro klíče...

(OK odchází na záchod)

Jar: ..Tamto sem probral,

Zde: ... Přemejšlej, přemejšlej co víš a dyť já mluvím jenom sám, ani Zdenka nemluví, ani ty, vždycky jenom já,

Jar: ...co eště říct?

Zde: Ty seš starej prodejce, co si zažil, jaký to bylo před tím, a co zažíváš dneska, a tak dokola řekni mu, že si byl doma, ohledně nohy že si byl doma, že tě to bolí a přesto se snažíš, prodávat, proč se lidi nesnažej, který jsou zdravý, a takhle mluv...

Jar: jo to bych mohl

Zde: a dyť je to pravda..

Jar: jo te je pravda

Zde: no tak vidíš, tak proč nemluvíš... A Zdenka to samí, proč nemluvíte? Ty jenom posloucháš.

(OK se vrací ze záchodu)

Jar: Já prodávám, ale jsem nemocný,

Zde: Ale je to zajímavý, to si poslechněte

Jar: ..jsem nemocný a snažím se ještě prodávat,

Zde: ..a řekni tomu mladýmu pánu, kolik si byl doma kvůli tomu... ohledně tý nemoci, co máš, a vrátil ses...

Jar: no vrátil jsem se,

Zde: no jemu to řekni, ne mně...

Jar: šest měsíců jsem byl doma,

OK: hm...

Jar: před tím jsem zase prodával,

Zde: ..jemu de vo to, že se snaží jako nemocnej člověk, proč se nesnaží lidi, který jsou zdraví?

Chápete mně jo?

OK: jo, jo, jo,

Zde: to je to vo čem sme se bavili, jsou zdraví a nic nedělají

Jar: přesně tak nic nedělají..

OK: čekají až jim něco spadne....

Zde: přesně tak, no a to mu právě de,

ten důchod taky nemám nějak.... takže musím to nějak dělat...

moje paní taky,.... vemte si ona bere částečný důchod, jo, má jenom částečný důchod, co vám budu vykládat, dyť ot už jinde všichni stejně.... to má platit, to má platit, to má platit, co má dělat? Přesto ví, že si tady nevydělá tolik peněz, aby mohla tuto a tamto třeba platit, jo, ale nedovolí si se sebrat a jít tam, kde nemá chodit.. jo? chápete mě?

a přesto stojí tady, taky jí bolí noha, snaží se jo, když to vemte, když by tohleto se dalo do novin, do televize, věřím tomu, že trochu by se lidi vzpamatovali, začali by mít pochopení, pro takový lidi, a ne pro lidi, který žebraj, víte?

OK: jo..

Zde: já bych těm lidem nedal ani korunu, veříte mi?

OK: Já vám veřím, když stojíte každej den,

Zde: Ano.... dyť je to katastrofa, tohleto... a von mi řekne: nemáš náhodou cigaretu, a teď mu dáte cigaretu a k tomu chce i ty peníze, a přesto on ví, von vás vidí, že tam stojíte od rána do večera, a von si ještě dovolí takový slovo, takový silný slovo říct..

Jar: jestli člověk nemá dvacku na pivo, nebo tohleto.... eště k tomu na Prostorákovi...

Zde: no jeho to nezajímá, že si z Prostoru, jemu to je jedno, on ví, ale říkám, že on ví že stojíš a on ti tohleto řekne, jo....

Jar: mě otravoval taky.... vloni nebo kdy... taky přišli ke mně somráci, a chtěli na mě abych buď každému dvacku, a já sem říkal...

Zde: dáte si vode mě ?

(Zdenabízí OK cigaretu balenou z nekvalitního tabáku)

OK: dám si děkuju, já si skočím pro pivo eště...

Jar: ...tak jsem jim ukázal prodávám Nový prostor jo... odchod, odchod, já si musím sám vydělávat.. Já nemám velkej důchod a eště vás budu podporovat, tak to teda ne, ..

(OK odchází)

Zde: Taky si vem jestli chceš...

Jar: jo, jo

Zde: tak ty neřekneš nechceš, to já vím, ty seš jak jako ty žebráci (smích)

Jar: Teď sem mu řek...

Zde: no řek si dobře, však to je pravda...

Jar: vo těch žebrácích,

Zde: no, no, to je pravda,

Jar: že ke mně přišli čtyři lidi, že žebrali a já jsem ukázal takhle průkazku, prodávám Nový prostor, odchod, odchod,

Zde: přesně tak, a dělaj tohleco furt... protože jak to nebudeš dělat tak oni za tebou budou chodit furt, víš, nedat prostě a nedat,

Jar: však už si za mnou taky už nedovolí, vod jistý doby,

Zde: a taky jsem to říkal i Zdence, kdyby nějaký žebral, nedat... jenže vona je na ně strašně měkká, a ona je taková dobrá duše dá se říct jo, vona když někdo přijde za ní a řekne si vo cigaretu, jenže potom votravuje furt,

Jar: no jasný,

Zde: a vona je tak schopná, že mu furt dává...

Jar: to já taky, a víte co sem mu řek? Táhle je redakce, tam se běžte zaevidovat a můžete jít prodávat NP, ...tak jsem mu to řek... táhle je redakce...

(OK přichází)

Zde: tady nejde o tu cigaretu, ale o ten princip, rozumíš, mužeš říct normálně na rovinu,

Jar: chtěl na mě prachy, prachy, tak sem mu řek táhle je redakce, tam si ,můžete zajet, tam se můžete zaevidovat, a zrovna to bylo v tý době, kdy se daly tam úřední hodiny, to bylo tak před třema rokama, měli do třech, tam se můžete klidně jít zaevidovat, ...

OK: Máte vůbec někdy volno? O víkendu asi neprodáváte...

Zde: jo, taky, zvječina u kostela, taky, u těch hospod, jo, na Lesné a na Modřice, jo, prodáváme, ale zvječina u toho kostela, protože ty lidi už , voni nás znají, že tam chodíme pravidelně každý týden, v neděli dopoledne, tak přes ten týden ten člověk nekoupí časopis, vod žádnýho, ale čekaj až tam přijdeme v neděli, já mám tam taky svoje lidi...

OK: A kdy tedy máte nějaké volno? Vždyť je to práce jako každá jiná...

Zde: Ano, o tom jsme se taky bavily, že prostě už s tím víkendem se musí počítat, že prostě my si nemůžeme dovolit, když už i přes ten víkend prodáváme, že to je opravdu katastrofa, a furt máme málo, máme málo z toho důvodu, že chodíme prodávat i přes ten víkend, no, takže my nevíme co je volno, jak havíři (smích)

Řekněte něco, Zdeni...

Zda: Já se zdržuju hlasování, *(smích ostatních prodejců)*

Jar: jo to taky, jsou třeba některý lidi co se přijdou zaregistrovat, třeba prodá pět čísel a pak se na to vykvajzne..

Zde: o tom jsme se Jaroušku bavili

Jar: jo o tom to bylo,

Zde: no už jsme se balivli..

Jar: No o tom sme se už bavili

....

OK: Mě to přijde zvláštní, že ačkoliv, nad sebou nemáte žádného šéfa, jako když něco prodává, třeba ty párky, tak nad ním je asi nějaký šéf, a tady nemáte žádného, a přesto musíte...

Zda: Já jsem odešla úplně z jinýho důvodu od těch párků, protože můj vedoucí byl takovej rasista, Zdenek za mnou chodil...

Zde: no, ohledně kvůli mně ona odešla, vona prostě kvůli mně tu práci nechala, on nám prostě zakazoval, že prostě on tam nesmí přijít, prostě dostávala zprávy z domova, že se se mnou sdržuje, no Zdenka si to Rozmyslela a tu práci nechala, buď bude po jejich stránce, nebo bude po její stránce,

Zda: Jinak mně ta práce bavila, jo, ty rohlíky, tady z tohodle důvodu...

OK: A teďka se třeba díváte po nějakých vývěškách, jestli se tam něco najde? Když je čas, když třeba takhle prší?

Zda: Abych řekla upřímně, protože mně už teďka bolí nohy, hodně, a já bych měla možnost třeba u vietnamců dělat, jenomže to je deset hodin, stát na nohách, bez přestávky vlastně, tam máte jídlo v obchodu, všechno a já už bych to nevydržela, tady se aspoň v pohodě najím, vodpočinu si, a je to úplně vo něčem jiným

Zde: může kdykoliv si přijít, si sednout, odpočnout si, dát si něco, pítí třeba, cokoliv a může pokračovat v prodávání, jenže u těch číňanů, prostě si nemůže dovolit, tam musí bejt

Zda: To já bych měla jako práci hned... kdybych se zeptala u vietnamců,

Zde: Vona je vyučená prodavačka, vona tady dole, jestli to tady trochu znáte, trošku, tak ta,..jak se menuje

Jari tady to náměstí dole?...

OK: Na Maliňáku..

Zde: Tak ten obchod na rohu, tak ona tam prodávala, dva dny tam vydržela, prostě tam nemohla stát, a tam musíte i chodit, jo vobsluhovat lidi, a nemůže říci, mě bolí nohy, já si musím jít sednout, jo, prostě, tady si může dovolit, takže ona nemůže vykonávat ani svoji profesi, nemůže prostě nikde, kde se musí stát, jo, takže ona musí dělat čistě práci takovou, kde si může jít, odpočnout...a tady má možnost, ..

Zda: Já jsem u těch Vietnamců, dělala vlastně sedm let,

OK: Sedm let?

Zda: Takže já jsem s nima zažila dost, pak jsem vlastně šla k tomu Dymetluu, ne? Pak jsem chvíli d'ála zase u t'amani, no a pak sem vlastně šla k tomu Prostoru....

OK: Jak už jste u toho Prosto dlouho? Rok?

Zda: hmm..

OK: Já si to nedovedu představit hlavně v té zimě, to musí bejt...

Zda: no já jsem vždycky přišla, tady sem si zahřívala ruky,

Zde: Proto jsem říkal, když jsme sem přišli, že to je její místo, vona vždycky když sem přijde a a je to volný, hup šup tam...

OK: No a co děláte odpoledne? V koli končíte s tím prodejem? Včera jste tam stál ve čtyři hodiny...

Zde: no takhle, moje paní třeba skončí třeba v půl šestý, někdy třeba ve čtyři, jo, mám pro ni pochopení, kdybych neměl mít pochopení, bohužel budeš tady tak dlouho, jak tady budu stát já, jenže vím že ona má dom práci a potom na ty nohy nemůže, tak sám jí nabídnu: Zdeničko chce ject domů? A já tady stojím třeba do osmi hodin, na Českou, jo,

OK: Takže to pak přijde člověk domů, jenom se složí do postele...

Zde: přesně tak, přesně tak

OK: Máte alespoň čas pak koukat na televizi ?

Zde: já bych si dával, to máte pravdu, kdybych neměl práci, jenomže já přijdu z jedny práce do druhý, já eště dělám ty šperkovnice, jo, na to já si musím udělat taky nějaký jiný čas, takže já to opravdu nemám...

OK: Šperkovnice vykládaný ze dřeva, nebo z dýhy?

Zde: Ze špejlí....

OK: Ze špejlí?

Zde: ze špejlí, já čas nemám vůbec...

OK: A kam to potom prodáváte, nebo to děláte pro někoho, kdo to prodává?

Zde: né ...to... je ...prostě.... časopisech, určitý lidi už s tím jako přestali, ale mám eště pořád, někoho, jo, že přijde a řekne mi, uděláš mi to a tehdá a tehdá to bude chtít, jo, teď zrovna dělám pro takovýho pána, je strašně hodnej a milej, to bych zaklepal, že sem potkal takovýho člověka, ten mi pomoh právě i s tím podnájemem, pro něj dělám teďka dva kusy...

OK: Jak to dlouho trvá, než se udělá taková šperkovnice?

Zde: tak to je vo čase, kdybych na to měl čas, řekněme tak od rána do večera, když budu dělat, tak druhej den už můžu lakovat, jo, jenže tady není čas, vždycky večer udělám si třeba hodinku čas, třeba dvě hodinky, no takže, podle objednávek jo, třeba dneska vememe prvního, a do čtrnáctýho si proto přijdu, tak mám na to čtrnáct dní jo, tak já si řeknu, dneska budu dělat třeba hodinu, zítra třeba dvě hodiny, a prostě do toho čtrnáctýho to udělám, takže mám na to čtrnáct dní...

OK: No jo tak toho času pro sebe moc nemáte, dá se říct že máte nějaký volný čas?

Zde: no, mám, tady (ukazuje prstem na stůl), najíst, jo, pokecat chvílička... a zas jít na místo...

Zda: dneska se nám to myslím nepodaří...

Zde: Zdeničko jo, už je to lepší, už neprší tolika

Zda: Sme si zapomněli deštníky...

Zde: Už se to vyjasňuje....

....

OK: Takže na tu televizi, máte doma vůbec televizi, já třeba v bytě vůbec nemám... ale třeba sledujete zprávy?

Zde: Zprávy si pustím, i když je tam nějakej pěkný film, a když musím dělat, tak bohužel, musím buď jednu nebo druhou věc...

OK: Ještě jsem se chtěl zeptat na zprávy... čtete třeba noviny? NP?

Zde: taky si občas kupuju no, Zdenka si hlavně kupuje, občas to vezmu taky do ruky, málokdy se to stane, jednou v týdnu... vám říkám, my neznáme nic jiného, to už hlavně z toho důvodu neznáme nic jinýho, jen ten prodej,

OK: A se známými a s rodinou se vídáte přes ten rok?

Zde: No tak já jsem doma ještě letos nebyl, ale jedu, 3.6. jedu do Plzně, už tam mě budou čekat, už mám do plánu, pojedu 3.6., budeme tam možná dva dny, přes ten víkend a pak zase zpátky... no jak je rok dlouhý, já se s nima prostě nevidím...

OK: ...a to tam máte nějakou rodinu?

....

OK: nebo domů, já když jedu domů, tak to znamená k rodičům,... sem mladej

Zde: rodiče už nemám, a když pojedu, tak pojedu jenom k sourozencům, mám eště sourozenci...

OK: ty se ještě nepřijeli za vámi podívat?

Zde: ne, ne, ne, eště se mi to nestalo, aby za mnou přijeli,

OK: Zajímají se aspoň?

Zde: no já si s nima ani nedopisuju, nevolám jim, prostě, říkám, já jsem doma už dlouho nebyl, až naposledka pojedu domů, 3.6., vůbec, žádný styk s nima vůbec nemám, a někdy opravdu, pokecat s nima jak žijou a tak dále, bohužel, já mám akorát... co s ..., můžu mít styk tady s mou paní si můžem vo něčem pohovořit, jinak já já se nescházím ani s prodejcem prostě...

OK: Ne?

Zde: Ne, a to jsou prodejci zvěčina takový prostě, ževoni znaj to co znám já, že prodávají a pak jdou do hospody, ale já bohužel do hospody nechodím, já na to nemám čas, jo, voni normálně nedělaj nic prostě, já dělám zase, jedna věc a druhá, mám paní, a voni ani tu paní nemají, takže mezi náma v určitý věci je rozdíl, jo asi takhle nějak...

....

Zde: sem to říkal kdyby se stalo něco mezi mnou a jí, že bychom se rozešli, tak se vrátím zpátek k těm bejvalejm myšlenkám, budu chodit po hospodách, jo, a choval bych se tak, jak se chovají voni, jo, a já nedokážu takovýho udělat, protože byl jsem přesvědčen, ve skutečnosti dá se říct, že mně přesvědčila, že kvůli mě musela nechat práci, jo, a tak dále, jo,

OK: Tak to jo, pak člověk nechce udělat nějakou,....

Zde: přesně tak...

OK: Máte třeba nějaký plány do budoucna? Nebo jde to vůbec mít nějaký plány?

(smích prodejci)

Zde: mám, chtěl bych práci do budoucna, brát deset tisíc, a né dva tisíce, já chci dělat,

Zda: jenže ty zapomínáš na to, že ti je tři a padesát roků, no a co ti řeknou?

Zde: ano já jsem tady mladýmu pánovi vysvětlil, když mě, jednou poslal támhle z úřadu práce, tak voni mě řeknou, nepotřebujem, vidí rasu, já říkám jenom takhle jo, že sme všichni stejní že jo, máme eště určitý lidi, je to nejenom v

týhle republice, to je prostě celosvětový, asi takhle náč,

když mně viděj, já si jenom myslím, tak řeknou, ššš my nemáme pro svoje vlastní lidi práci, a pro ně budeme mít? a je mu přes padesát let eště k tomu jo? je to těžký prostě dneska ten život, těžší než bylo před tím,

OK: Než před čím... když jste měl práci a byl na tom Ostravsku?

Zde: Ja když jsem dělal na Ostravsku to sem žil ještě se s voji manželkou, mám s ní tři děcka, dneska jsu děcka dospělí, jo, a..

OK: A taky je nevidáte?

Zde: ne vůbec taky ne, byl jsem ted'kon doma, o všem jsem se děckama pohádal, ohledně toho, jo, to o Zdence jsem jim vysvětlil, a pak mi řekli, že přijdu za nima jen když potřebuju nějaký peníze, a to mně našťvalo, to mě našťvalo, to ste mě opravdu kluci neměli, jo kdyby jsem chodil po kriminálech, nestaral se vo vás, mohli ste mi tohleto klidně říct, vy si vůbec neuvědomujete, co ste řekli, že to je prostě silný slovo, neříkám kdyby jim bylo patnáct, čtrnáct rokům jenomže když vám řeknu taková osm a dvacetiletá já si myslím že už má za sebou, že už ví co je dobrý a co je špatný, a taky ví že sem se o ní staral, tak jak opravdu ve skutečnosti je, a vona ví co je dobrý a co je špatný, já jsem neznal opravdu nic jinýho, jak byl rok dlouhý co je víkend, já když sem jel domů, tak jsem jel jednou za dva měsíce, nebo jsem poslal domů peníze, nemůžu jet, já musím jít, tenkrát za komunistů to byla Štrougalka, to neexistuje abych vzal Štrougalku, aby mě oni pustili domů, tam byla Štrougalka furt, měsíc co měsíc,

OK: Co to byla Štrougalka, nějaký údernický plán?

Zde: no, plán, ano to byla Štrougalka, plán, který se měl se seplnit rok co rok, když se to nesplnilo, bohužel neměl si na prémie, a tomu sme říkali Štrougalka

Jar: furt choděj lidi s deštníkama.

Zde: ale jó už se to vyjasňuje, bude dobrý, ešte tak hodinku

Zda: ešte tak hodinku nebo dvě a bude z toho celej den.... dej si na časopis obála a běž prodávat

Jar: No já jeden obal mám, já to zkusím chvíli a když to nepude, tak,

Zde: no, jo, je to těžký je to vopravdu těžký,

Jar: dyž to nepude tak....

Zde: no zkus to Jardo,

Zda: tady ti podám tuhle kabelu... zachvilu přijdeš, že to máš prodaný

Jar: no že nemám nic prodaný

...

Zde: aspoň vidíte jak se člověk snaží, prší a snaží se jít tam a prodávat,

OK: No jo to si pak člověk říká, že ještě že něco jako nový prostor tady je?

co by dělal kdyby nebyl...

Zde: ano, ano, jsou určitý lidi mezi náma co chtěj dělat něco dobrého, dobrý skutky, a nikoliv nějaké... něco jinýho, a můžeme opravdu rádi, že to existuje, jo, že můžou ty lidi dělat něco, kdyby nebylo, já nevím, to pomůže hodně člověkoví, i když málo, ale pomůže,

a navíc mne šťve, že si myslěj, jo, voni nám to vykládat nebudou, ale myslěj si že si vyděláváme dost peněz, že tam stojíme vod rána do večera si myslěj že sem prodal padesát čísel, rozumíte jak to myslím....

(Loučí se Jaroslav)

Zde: my půjdeme taky za chvíly štěstí zkusit.... mě se normálně začala točit hlava, normálně jsem se vodnaučil pít, ani už to jedno pivo nesnesu,

OK: Je to vo zvyku, jak se říká...

Zda: Měl sis dát malý no,....

Zde: Voni právě k nám choděj študenti, na to, na ty praxe...

OK: Na praxe?

Zde: no, potřebuje vědět něco, je zvědavá vyptává se třebas těch chlapů, vona je ráda když se s nima někdo baví, vona si získává ty zkušenosti, ted' tam máme jednu, jo, a ta je taková, že přijde, sedne si mezi nás a začne vyptávat a bavit se, si získává, a tamty co ta před ní chodili, prostě, ty vůbec nepřišli za náma..

OK: byly jenom za tím pultem...

Zde: no, za tím pultem, něco řekla, a to bylo všechno, akorát vydávala časopisy, a tak, a tam byl ještě jedna, jmenovala se Hanka, ta přišla... ta byla tak schopná jít i do hospody s nima, jo, si k nim sednout a hoší pijte *(smích)*, kam půjdeme dneska? kam? kde jsme byli včera, tak půjdeme tam... no,

OK: Nevzpomínáte na ty léta, kdy člověk obrázel ty hospody, měl spoustu kamarádu, alespoň trochu s radostí?

Zde: hmm, vono ani není dobře když je to přehnaný s tím kamarádstvým, já když jsem byl sám, neříkám, že jsem

nechodil, ale nechodil jsem zvěššina, jsem byl někde jinde než s nima, protože pak jsou problémy a já nemám rád problémy....

Já jsem zvěššina byl sám, zašel jsem si s nima, pokecal si do tý hospody, dvě tři piva sem si dal, dal jsem si kafe, večerí potom, a vodošel jsem, voni tam třeba seděli ale já jsem vodošel...

OK: Chodíte někdy někam spolu?

Zde: Máme na plánu, chodíme taky, ale není to vono, jo není vono, ale řekli jsme si Zdeničko, takhle to dál nejde, jo, musíme změnit taky, jo, tady to, protože, furt stejný dokola, plus eště k tomu ,jo to je katastrofa, vopravdu to je katastrofa, tak my jsme říkali změníme svůj život, jo, prostě někam jinam , že začnem chodit ať přijdem na jiný myšlenky, že takhle to vopravdu nejde..

OK: Takže ten podnájem tam bydlíte spolu? Jestli se můžu zeptat...

Zde: tak jsme si řekli že budeme třeba chodit pod téma ořechama, tady v Židenicích, tam hrajou každý úterý country, tak jsme si řekli že uděláme si změnu, a budeme tam chodit, jo.. už trochu člověk možná..

OK: Mě tak napadlo, jestli se vám chce pak večer jít mezi lidi, když prakticky jste celý.. den

Zde: ano celý den...

OK: ...celý den mezi lidmi...

Zda: aspoň si člověk vodpočne mezi jinýma lidma...

Zde: je to sice jednou v týdnu, jdeme tam, každé úterý, jo, děláme si nějakou tu změníčku

OK: Takže chodíte tam, nebo teprve to plánujete?

Zde: plánujem, my to plánujem, my sme tam eště nebyli, já jsem tam byl, já jsem tam kdysi bydlel na ubytovně, to jsem ještě Zdenku neznal, jo, ale spolu jsme tam ještě nebili,

OK: A když podáváte, pozval už vás někdy někdo na oběd? Nebo jak,,,

Zde: mě se to stalo, že třebas pojedte na kafe, no tak jsem říkal proč né, proč bych nešel, ten čas jsem si udělal, jo najdou se lidi, jenže to se nedá říct ani čtvrtina, když tak pětina, strašně málo lidí, který má pochopení pro Vás, i když jsem říkal, že jsou tady srdečnější lidi než v Čechách jo ale ale je to málo pořad...

OK: Jo? Myslíte si že je takový rozdíl Morava a Čechy?

Zde: jo, je,...

OK: Ono se to říká, ale nevím jestli to tak skutečně je... já si to také myslím, a jsem rád když to někdo potvrdí

Zde: však jste to musel poznat taky ne?no, jinak by ste to neříkal dál...

OK: Hlavně bych tady ani nebyl...

Zde: nebo dokonce, (smích) já už jsem tady hezky let...

já kolikrát nervuju, se jí zeptejte, jsem prostě přírodní člověk, já to řeknu , jo, prostě ze sebemenších věcí, který nejsou pravdivý , že,já jsem na lidi nadával, normálně jsem na ně nadával, sporstě, řekněme slovo, jo, *kdybych ti dal čůráka do huby, tak neodmítneš, jo, ale časopis odmítneš...* kolikrát jsem to musel takhle použít, umíte si mě představit, jak asi jsem mohl být vytočeněj, když za celý den, nikdo od vás si nekoupí? Takový den přišel,že jsem neprodal třeba ani jeden, jo, no to by neodmítl, ale časopis to odmítl to jo, A ona kouká a eště jednou tohleto řekneš a ...to takhle se k nim se chovat? Ale jo je to v pořádku, já se omlouvám, jo...

OK: Když je takhle špatnej den, hrajete to nějak? Máte nějakou masku? Že přesto že prší tak se člověk usmívá?

Zde: (smích) ne, žádnou masku nemáme

Zda: To musíte používat, zase šklebit na lidi, to by nešlo, to by z nikdo nás nic neprodal

OK: Mně jde o to, že když se člověk ráno probudí a nemá dobrou náladu a přesto ví, že si tam musí stoupnout s tím novým prostorem, a od zamračeného člověka si nikdo nic nekoupí...

Zda: tak si musíte udělat náladu, no..... já vím o čem mluvím, protože jsem dělala u těch vietnamců sedm let takže člověk musí mět náladu .. a kolikrát ho naštvou, ale musí dělat jako že nic,

OK: Pospícháte na vlak?

Zde: Né už nepojede, zůstane tady, trochu přestane, tak půjde prodávat...

OK: No já asi budu muset jít, každopádně moc děkuju....